

Emlékmű a Sárgán

A felszabadulás előtti években a szegedi és a környékbeli kommunisták illegális találkozájának gyakori színhelye volt a Tisza—Maros torkolatának füzes területe. Sok harcos megmozdulás elhatározása, sok szervezett akció gondolata született meg itt.

E múlt ma is élő résztvevőinek kezdeményezésére 1963-ban a Sárgán működő Tömörkény István üdülőtársulat emlékművet állíttatott. Tápai Antal szobrászművész alkotta a hatalmas méretű szimbolikus tiszai kavicsot, amelyen felirat emlékeztet a régi találkozókra. E mű akkor ideiglenesen készült el csupán, s végleges befejezésére most kerül sor, amikor a folyam parti része kőfalat kapott, s nem kell tartani tőle, hogy ha a Tisza kiönt, kimossa az emlékmű alól a talaját.

A szegedi II. kerületi tanács és az üdülőtársulat a benyújtott javaslatok közül a napokban kiválasztotta a legalkalmasabbat, s megbízta Tápai Antal szobrászművészt a munka elkészítésével. Az emlékműre fémlemezből kovácsolt ötágú csilagot ábrázoló dombormű kerül, ugyanakkor parkosítják környékét, s diszkókorlással veszik körül a területet. A munkálatok anyagi fedezetét az üdülőtársulat biztosítja. Az emlékmű avatására előreláthatólag május 1-én kerül sor.

Hévízes szövetkezet

Új hévízes tsz-t „avatott” Csongrád megye: a szentesi Felszabadulás Termelőszövetkezetben elkészült a Dél-Alföld legbővizűbb termálkútja. Percenkénti hozama 1980 liter, csaknem százfokos a vize. A föld mélyéből gőzölögve feltörő természeti kincs kihasználására még az idén 12 milliós beruházással hozzáfognak egy hatézer négyzetméteres alapterületű „üvegváros” építéséhez.

Szovjet újságírók Szegeden

A Magyar Újságírók Országos Szövetsége vendégeként hazánkban tartózkodó szovjet újságírók: Jakov Pasko, az ukrán Kommuniszt főszerkesztője, az ukrán újságíró szövetség elnöke, a Legfelső Tanács képviselője, Vlagyim Kartasov, a Mari Autonóm Köztársaság központi pártlapjának főszerkesztője, parlamenti képviselő, valamint Anatolij Markov, a Krasznaja Zvezda külpolitikai szerkesztője, tegnap Szegedre látogattak.

Magyar-francia gazdasági kapcsolatok

Fock Jenőnek, a Minisztertanács elnökének közelgő franciaországi látogatása a műszaki-gazdasági szakemberek körében s a közvéleményben is felkeltette az érdeklődést a magyar-francia műszaki-tudományos együttműködés eddigi alakulása és a gazdasági kapcsolatok iránt.

A két ország kereskedelmi forgalmát jelenleg az 1966 februárjában kötött, *négy évre szóló megállapodás szabályozza*. A magyar-francia kereskedelem évtizedeken át szűk keretek között mozgott, ez még ma is érezteti hatását, bár 1950 óta a két ország kereskedelmi

forgalma meghatszorozódott és értéke már megközelíti az évi 600 millió devizaforintot. Az áruszerkezet sem sokban változott: a magyar export 69 százalékát képezik a mezőgazdasági termékek, 12 százalékát könnyűipari cikkek, 13 százalékát az anyagfélésegek és mindössze 6 százalékát a gépipari gyártmányok. Viszont az import 30 százalékát teszik ki a gépek, 49 százalékát az anyagfélésegek, 4 százalékát a könnyűipari termékek és 17 százalékot képviselnek a mezőgazdasági cikkek.

A hagyományos kereskedelmi kapcsolatok ápolása mellett mindinkább előtérbe kerül a *műszaki kooperáció*

kiszélesítésére irányuló törekvés. Az ipari kooperációra jó példát szolgáltatott egy nemzetközi konzorcium keretében több gyárral kötött megállapodás, amelynek alapján Győrben felépül az új motorgyár. Az üzem évente mintegy 13 000 nagyteljesítményű motor előállítására rendezkedik be. *Tárgyalások folynak* az elektronikus számológépek gyártásában, a golyóscsapágygyártásban, az alumíniumipari gépek, elektronikus és orvosi műszerek, mezőgazdasági gépek gyártásában kialakítható műszaki, és ehhez kapcsolódó kereskedelmi kooperációról.

Kollektív szerződés – pedagógusoknak

Elkészült Szegeden a munkaügyi kérdéseket szabályozó ügyviteli intézkedés

Ami az üzemek, vállalatok számára a kollektív szerződés, az a kulturális intézményeknek az ügyviteli intézkedés; magyarul: az az összeállítás, gyűjtemény, amely a kulturális intézmények dolgozóit érintő munkaügyi kérdéseket szabályozza.

Szegeden ezekben a napokban készült el ez az ügyviteli intézkedés — sokszorosított példányai hamarosan eljutnak minden oktatási, művelődési intézményhez.

A gyűjtemény számos új, a dolgozók érdekeit jobban védő szabályt tartalmaz. Kimondja többek között, hogy csak rendkívül indokolt esetben lehet felmondani annak a dolgozónak, aki jó munkájával, példamutató magatartásával kitűnt és a város oktatási intézményeiben, kollégiumaiban, diákotthonaiban legalább 20 éve, illetve a körtöltésen kívüli iskolákban 15 éve dolgozik ugyanannál az intézménynél, illetve ugyanazon kinevező szerv felügyelete alá tartozó intézményekben. Ha-

sonlóképp felmondási korlátozás érvényes azokra a dolgozókra is, akik nevelőotthonokban, gyógypedagógiai intézetekben és iskolákban már 15 éve működnek, és azokra, akik szakmai — Kiváló tanár, Kiváló tanító stb. — vagy kormánykitüntetésben részesültek.

Szabályozza az ügyviteli intézkedés a túlmunka díjazását — kimondja többek között, hogy túlmunka esetén a dolgozónak megfelelő értékű szabad időt kell biztosítani —, s meghatározza, milyen esetekben lehet a munkavégzés alól felmenteni valakit: a vállalat által kezdeményezett 1, 2, 3, 4 hónapos vagy ennél is hosszabb felmondási idő esetében hány „szabadnap” jár.

Igen érdekes a gyűjteménynek az a része, amely a jutalomszabadságokkal foglalkozik. Megtudjuk ebből, hogy az adományszabadságban a kitüntetetteknek 12, illetve a kisebb kitüntetésben részesülteknek 6 nap jutalomszabadság jár; a felügyeleti szerv vezetője 12

napig terjedhető jutalomszabadságban részesítheti a kiemelkedő munkát végzőket; a nevelőotthonok, a gyógypedagógiai intézetek, illetve iskolák törzsgárdájának tagjai 6 napos jutalomszabadságot kaphatnak. Ugyancsak 6 nap „pótvakációval” jutalmazhatók a kisegítő munkakörök dolgozói is.

Igen szigorúan szól az ügyviteli intézkedés az intézményi titkokról is. Kimondja: intézményi titoknak minősül a tantestületi, intézményi értekezleteken vagy egyéb közlés útján a dolgozók tudomására jutott minden olyan adat, információ, közlés és értesülés, amely az intézmény belső életéről, az egyes dolgozók munkájára, magatartására, cselekedetére elmarasztaló jellegű, és az oktató-nevelő munka szempontjából káros, ha az az illetékeltelen tudomására kerül. Meg kell őrizni továbbá a fegyelmi eljárások titkait, az osztályozó értekezleteken elhangzott jellemzéseket, észrevételeket, a pedagógusok jellemzésével kapcsolatos adatokat, véleményeket és a családlátogatások alkalmával szerzett olyan tapasztalatokat, adatokat, amelyek csupán az egyes családokra tartoznak, és közzétételük káros lehet. A fenti rendelkezések természetesen nem vonatkoznak az illetékes felletes hatóságokhoz szóló jelentésekre, adatszolgáltatásokra, valamint a törvények, kormányhatározatok, rendeletek, utasítások által elrendelt bejelentési kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos ügyekre, sem pedig a jogerős fegyelmi határozatokról — a vezető által adott — tájékoztatásra.

Az ügyviteli intézkedést a Pedagógusok Szakszervezetének képviselőivel egyetértésben szövegezték meg. A gyűjteményhez egy munka- és védőruha „irányjegyzéket” is csatolnak.

A láthatatlan export

Az idegenforgalom, amelynek néhány évtizeddel ezelőtt még csupán a tehetősebb társadalmi rétegek voltak részesei, napjainkban valóságos népvándorlási mozgalommá szélesedett: földünkön évente mintegy 100 millió ember utazik külföldre s jövedelmének, keresetének egy részét ott költi el. Már ez az adat — az idegenforgalom tömegmérete — is utal arra, hogy a turizmus, az idegenforgalmi célokra elköltött pénz számottevő bevételi forrása egyes országoknak. Annál is inkább, mert a nemzetközi idegenforgalomból származó bevételek világviszonylatban ma már 13—14 milliárd dollárt tesznek ki. Azok az országok, amelyeknek különösképpen kedvezőek az idegenforgalmi adottságaik és felkészültségük — mint Olaszország és Franciaország — évente több mint 1 milliárd dollár bevételre tesznek szert a turizmus, a „láthatatlan export” eredményeképpen. Még szemléltetőbben bizonyítja az idegenforgalom gazdasági jelentőségét: igen sok fejlett ipari ország, Franciaország és Olaszország mellett például Svájc és Ausztria is — az idegenforgalom valuta-bevételeiből fedezi — részben, vagy egészben — a külkereskedelmi árucserforgalom mérlegének deficitjét.

Az idegenforgalom „nagyhatalmainak” és centrumainak tekintendő országokéhoz képest Magyarország nemzetközi idegenforgalma még szerény méretű, bár ma a mi nemzetközi idegenforgalmunkat is a modern népvándorlás méretei jellemzik: az elmúlt évben csaknem 2,5 millió külföldi turista járt hazánkban s csaknem 1 millió magyar állampolgár utazott külföldre. Aktív bekapcsolódásuk a nemzetközi idegenforgalomba az utóbbi esztendő eredménye. Alig fél évtizeddel korábban — 1960-ban — még csupán negyedmillió külföldi turista vendége volt az országnak, azóta tehát megtízszereződött a számuk. Erdemes a turisták tranzitforgalmára is utalni: 1967-ben miközben 2,5 millió külföldi turista hazánkat választotta úti-célul, további csaknem 2 millió turista Magyarországon keresztül közelítette meg úti programjának végállomását.

Az említett adatokból kitűnik, hogy a szocialista és nyugati országokkal bonyolódó idegenforgalmunk egyenlege aktív: a bevételt átszámítva 1 milliárd forint, ami nemcsak a magyar turisták külföldi utazásaihoz nyújt devizafedezetet, hanem kis mértékben az ország fizetési mérlegét is javítja. Az idegenforgalom fejlesztésének legfőbb gazdasági előnye kétségtelenül az, hogy az ország devizabevételeit növeli.

A nemzetközi turizmus fellendítésének természetesen nélkülözhetetlen feltételei azok a turisztikai adottságok — mint például a Balaton, Budapest világváros-jellege, az egyes városok, városnegyedek különleges és történelmi arculata, a gyógyvizek, a népművészet, a műemlékek, amelyek vonzzák a külföldieket. A fejlett idegenforgalomhoz mindemellett a korszerű „infrastruktúra” — vendéglők, szállodák, utak, javító és szolgáltató hálózat — legalább annyira nélkülözhetetlen feltétel, mint a legszebb táj, az évezredes műemlék, vagy a múzeumi műgyűjtemény.

Az idegenforgalmi természeti és táji adottság, valamint az adott terület kulturáltságának, fejlesztésének kapcsolatát szemlélteti a „magyar tenger” nemzetközi idegenforgalmának elmúlt esztendőkbeli növekedése. 1958-ban a balatoni szállodáknak és szálláshelyeknek mindössze 12 300 külföldi vendégük volt, 1966-ban pedig már negyedmillió. 1958 óta az állam 2,4 milliárd forintot fordított a balatoni beruházásokra — közművesítésre, ivóvíz-ellátásra, csatorna- és útépítésre, szálloda- és üzemhálózat-fejlesztésre. Csakis ez — többi között a mintegy 5000 új, illetve részben felújított szállodai férőhely, a 40 000-es befogadóképességű cemping-hálózat, a magánosok mintegy 60 000 férőhelyet létrehozó beruházásai, az új éttermek, strandfürdők, üzletek és szórakozóhelyek, a kölcsönzők, a benzinkutak és szervizek, egy szóval a Balaton arculatának megszépítése, fejlesztése — tette lehetővé a nemzetközi idegenforgalmának megsokszorozódását.

A korszerű vendéglátás és a növekvő idegenforgalom feltételeinek megteremtése természetesen nemcsak nemzetközi turisztikai forgalmunk fejlődését s a deviza-bevételek gyarapodását szolgálja. Eltekintve néhány speciális létesítménytől — mint például a Budapesten most épülő Duna-Intercontinental Hotel s a kizárólag külföldi valutaért árusító üzletek — a fejlődés előnyeit elsősorban mi magunk élvezzük.

Igaz, például, hogy ma már évente mintegy 200 000 külföldi rendszámú gépkocsi jár közutainkon, ám a jó utakra a hazai gépkocsi-állományok is — s nemcsak hétvégi kiránduláshoz, hanem utas- és áruszállításhoz — szüksége van. Az ősi városok arculatának fiatalítása, a műemlékek felújítása, a megfelelő üzemhálózat, a kulturált kereskedelem és vendéglátás, az idegenforgalmi nevezetességek civilizált állapota és környezete nem-csupán idegenforgalmi érdek; mindez másmilyen szempontból — városfejlesztés, kommunális ellátás — ugyan-csak legidősebb teendőink és feladataink között szerepel. Idegenforgalmi felkészültségünk növelésének követelménye végeredményben azoknak a feladatoknak a megoldását sürgeti, amelyek életkörülményeink közvetlen javulásának is fontos összetevői.

GARAMVÖLGYI ISTVÁN

Gyermekorvosok tanácskozása

Az elmúlt évben alakult meg a Magyar Gyermekorvos Társaság Dél-magyarországi Decentruma. A Bács, Békés, Csongrád és Szolnok megye gyermekorvosait tömörítő egyesület Szegeden rendezte meg első tudományos ülést. A tegnapi délután 9 órakor, a gyermek-klinika előadótermében megkezdődött tanácskozás résztvevőit dr. Tóth Károly, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektora köszöntötte, majd dr. Kemény Pál igazgató főorvos, a Magyar

Gyermekorvosok Társaságának főtárgyalója üdvözölte a kétnapos ülés résztvevőit: a négy megyéből érkezett gyermekorvosokat, vendőnöket. Ezután dr. Boda Domokos egyetemi tanár, a szegedi gyermekklinika igazgatója mondta el elnöki megnyitóját Az intézeti és területi gyermekbeteg-ellátás címmel.

A tapasztalatcsere jellegű tanácskozás első napján közzel húsz referátum hangzott el; az előadások többsége az elnöki megnyitóban körvonalazott intézeti és körzeti gyermekbeteg-ellátás egyes részterületeit elemzte. A mintegy 100 résztvevővel megkezdődött tudományos ülés ma, szombaton folytatja munkáját.

Képtünkön: (bairól jobbra) Anatolij Markov, Vlagyim Kartasov, Sípós Géza, Jakov Pasko, Nagy István és Rácz Lajos (Foto: Somogyiné)

SZOMBAT, 1968. MÁRCIUS 23.

DEL-MAGYARORSZAG 3